

NAŠ GLAS

Glasilo Zveze državnih nameščencev za Slovenijo v Ljubljani.

Uredništvo: Ljubljana, Bohoričeva ulica šte. 12. — Upravništvo: Ljubljana, Vodnikov trg šte. 5/I. — Poštni ček. rač. šte. 11.461.

„NAŠ GLAS“ izide vsakega desetega dvajsetega in zadnjega v mesecu.

Celoletna naročnina Din 40—
Polletna naročnina „ 20—
Četrtna naročnina „ 10—

Za inozemstvo je dodati poštino.

Oglasi po ceniku.

Vladimir,

Konec pokrajinskih Zvez?

V št. 142 „Činovniškega glasnika“ z dne 16. jan. 1928 je pod naslovom „Za novo orientacijo“ objavljen članek, ki nam kaže, da je (v statutu nepredvidena) „uža uprava Glavnog Saveza“ obupala na dosednji svoji poti in da vidi spas le v tem, da se začne boriti proti svojemu statutu, ki ga ima od svojega spočetka leta 1920 v prvem poskusu in od zagrebske skupščine decembra 1926 v skoro dovršeni, enoglasno sprejeti obliki.

Hočejo porušiti temelj dosedanje organizacije, to je pokrajinske Zveze, in zgraditi novo zgradbo: Glavni Savez kot zlata kupola nad „trdnimi“ zidovi centralnih strokovnih združenj.

Ker se napoveduje izvedba nove orientacije že za prihodnjo glavno skupščino, ki se bo vršila meseca junija v Sarajevu, bi po mojem mnenju kazalo, da državni nameščenci v Sloveniji kmalu pridemo na jasno o tem vprašanju.

V ta namen odpiram diskusijo s sledečimi ugovori. Pisani so „sine ira et studio“ in naj se v tej smeri tolmačijo tukaj in — v Beogradu. Članek Činovniškega glasnika je na prvi videz dokaj logičen in prepričevalen, ob natančnejšem razmotrivanju se pa vidi, da premise niso trdne in da tudi logični zaključki niso neoporečni.

Zistem organizacije ni dober — trdi ožja uprava — in dokazuje to trditev s teoretskimi in izkustvenimi razlogi.

Da vidimo!

1. Teorija.

a) Trditev: Osnovni organizatorični pogon je kolektivna zavest o skupnih stanovskih interesih. Ta kolektivna zavest more izvirati samo iz direktnih skupnih interesov, ki so dani le med nameščenci ene in iste stroke. Direktni interes se jače razvija med nameščenci, ki izvršujejo isti posel, in združenci iste stroke posvečajo več pazljivosti svoji organizaciji nego ljudje raznih strok, med katerimi pride večkrat do nesoglasij. Pokrajinske Zveze niso organizovane na strokovni podlagi, temveč so nekaka mešana društva, zato se interesirajo strokovne organizacije zanje malo ali nič. To je razumljivo, kajti pokrajinska Zveza ne more izenačiti in spraviti v sklad divergentnih teženj raznih strok, ker pokrajinska Zveza ni končna organizacijska stopnja. Zato so pokrajinske Zveze slabotne, slaboten tudi Glavni Savez, ki se po sedanjem statutu nanje naslanja.

b) Ugovor: Točno je, da je kolektivna zavest najvažnejši temelj uspešne uradniške organizacije. Ta kolektivna zavest pa ne izvira iz direktnih skupnih interesov posameznih strok, nego iz prepričanja, da more trajne uspehe roditi le enotna skupna fronta vsega državnega nameščenstva, nikoli pa ločeni nastopi posameznih centralnih združenj.

Gre le za način, kako naj se ustvari ta skupna fronta.

Točno je sicer, da so težnje posameznih strok in kategorij v marsičem divergentne in da je treba ta različna stremjenja kalikor mogoče izenačiti in spraviti v sklad. Toda kje je dokaz, da je ravno Glavni Savez naj-

bolj pripravljen forum za to izenačenje? Ali je beograjski zrak res posebno ugoden za razvijanje kolektivne zavesti?

Ugovorjam: Kolektivno zavest je treba vzgajati, razvijati in krepiti od spodaj navzgor, to je najprej po okrožnih skupinah ter v prvi posvetovalni in sklepajoči instanci v pokrajinskih Zvezah. Centralna udruženja naj ostanejo, naj se razvijejo, naj se bojujejo naprej za specialne zahteve svoje stroke, kolektivna zavest pa iz tega boja ne bo vzklila, ako ni zasidrana v masi, ako se pripadniki raznih strok poznajo samo po vrhovnih voditeljih v centrali, povsod drugje pa hodijo eden mimo drugega gluhi in slepi. Glavni Savez pa bodi vrhovna instanca za ujedinjujoče delo pokrajinskih Zvez, ki mu bodo dajale krepkejšo in bolj zanesljivo moralno in gmotno oporo nego papeži raznih strokovnih centralnih organizacij.

Ta zdrava misel je izražena v statutu Glavnega Saveza in v podrobnosti izvedena v statutu pokrajinske Zveze za Slovenijo.

Teorija člankarja Činovniškega glasnika točnej ne drži!

2. Izkustvo.

a) Trditev: Dosedaj se je samo ena pokrajinska Zveza organizovala ustrezno statutu Glavnega Saveza. Dejstvo, da se ostalih pet pokrajinskih Zvez ni moglo reorganizirati, je dokaz, da sedanjí organizacijski zistem ni dober.

b) Ugovor: Kaj pa je Glavni Savez dosedaj ukrenil, da oživotvori v statutu predvidene pokrajinske Zveze? Ali je sklical na sedežih pokrajinskih Zvez uradniška zborovanja in poslal na te zборе svoje delegate? Ali je v „Činovniškem glasniku“ opetovano in s poudarkom razložil pomen pokrajinskih Zvez? Ali je izključil iz svoje srede kako strokovno organizacijo, ki se brani pokrajinske Zveze?

Bojim se, da Glavni Savez tega ni storil, in da je nasprotno s tem, da je okleval v izvajanju svojega statuta, le — otežkočil snovanje pokrajinskih Zvez in tako separatističnim stremljenjem raznih strok dajal — potuho. In zato, gospoda moja, — odkrita naj bodi moška beseda — najprej pojdemo organizirati v Zagreb, Sarajevo in Split in potem šele — v Pariz in Nürnberg!

Izkušnja, da naša njiva v preteklem letu ni sama od sebe obrodila, ni zanesljiv dokaz, da je neplodna, mogoče le ni bilo semena dovolj. In če je že načeto vprašanje izkušnje: Ali ni bil Glavni Savez od 1. 1920 do danes faktično le centrala nekaterih strokovnih organizacij v smislu „nove orientacije“ — in uspehi? Ali je bil Glavni Savez močen in gmotno fundiran?

c) Trditev: Z novo orientacijo bi se približali ali skoro pridružili organizacijskemu zistemu drugih držav, ki je imel na pr. v Franciji in v Nemčiji v preteklem letu velike uspehe, dokaz, da sloni na sigurnih temeljih.

d) Ugovor: Isti uspehi istega zistema se bodo pokazali tudi pri nas, — ali kdaj? Kadar bodo naše socialne in gospodarske prilike izenačene kakor so že danes francoske in nemške; kadar bo umstvena in moralna kvaliteta našega družabnega nameščenstva taka kakor v Franciji in v Nemčiji; kadar bo imel naš parlament in naša vlada isto državniško uvidevnost, kakor franco-

Pismenost.

12. septembra 1924 je ministrstvo financ izdalo Milanu M. 249.000 Din za prevoz nekih umetnin iz Beograda v New York. Letos so se v ministrstvu spomnili tega in začeli iskati prejemnika.

Toda menite, da je stvar šla od rok? Nihče ni vedel, kdo je, kje je ta človek? Vendar končno je prejel neki učitelj Milan M—ić v Črni gori strog ukaz, naj pride k zaslišanju. Revček je trpal ves v strahu in trepetu pet dni daleč, kaj mu sodišče hoče. Tam so ga prijeli radi denarja, radi 249.000 Din in obračuna zanje. Na vse mile in nemile načine je moral dokazovati, da on o tem denarju ničesar ne ve, ker je bil leta 1924. še v šolskih klopih.

Ali mislite, da so mu verjeli? Toliko časa ne, da so ugotovili, da je pravzaprav iskani M—ić znaní publicist v Zagrebu.

In zato je morala uboga učiteljska para iti skoraj 14 dni na pot! —a.

ska in nemška! Ali bo to kmalu? In do tedaj? Nemara vendar kaže začasno ostati pri zistemu, ki odgovarja našim razmeram, toda nujno je, da se ta zistem tudi v praksi izvede.

L. A.

Kaj pravi statistika o naših naročnikih?

Statistika naročnikov „Našega Glasu“ v zadnji številki je prav zanimiva in poučna. Kaže nam, da je list izven uradniških krogov do malega čisto neznan. To gotovo ni prav: kajti uradniško glasilo ni namenjeno samo uradnikom, temveč bi moralo biti vsaj v enaki meri dostopno vsem ostalim slojem, vršiti propagando med njimi za uradniška vprašanja in zahteve ter res biti ona edina, uradništvu absolutno svobodna, trdnina za izražanje njihovih želja in zahtev. V naših dnevnikih se vse zadeve in tudi uradniško vprašanje obravnavajo zgolj s strogo strankanskega stališča. Vsa njihova „moralna“ podpora obstoja v izigravanju uradništva za svoje demagoške cilje, v lovu na uradniške kroglice ob volitvah in v razsipanju obljub, na kater se pa v skupščini živ krst več ne spomni.

Kje je krivda temu splošnemu omalovaževanju uradniških interesov? Drugod, v Avstriji, v Nemčiji, na Češkem in Francoskem tvori uradniško vprašanje enega glavnih problemov državne politike, pri nas se ravna z državnimi nameščenci kakor z nadležnimi berači in vsa „skrb“ zanje nosi značaj nekakšne humanitarne akcije. Namesto načela: poštena nagrada za pošteno delo, vlada naziranje, da je vsaka pomoč uradništvu proč vržena in čisto nezasluzena miloščina. Pa vzroki? Mislim, da je odgovor prav enostaven: uradništvo nima tistega ugleda in vpliva v javnosti, ki bi mu garantiral upoštevanje njegovih teženj. Krivo je pa v prvi vrsti pomanjkanje zmisla za organizacijo.

V kolikor je uradništvo organizirano, so to le strokovna društva, ki se vse njih delovanje giblje v tako ozkih mejah, da javnosti skoro ni opazno. Tiste reprezentance, ki bi pa dosledno in krepko zastopala ce-

lokupno uradništvo napram drugim slojem, ki bi tvorilo resnično uvaževano in merodajno silo, pa pogrešamo. Da tega enotnega zastopstva še nimamo, je predvsem kriva razcepljenost v uradniških vrstah.

To dejstvo se najbolje zrcali v številu uradniških listov, ki jih je toliko, da se je že težko spoznati. In vendar je vsak od njih nujno navezan na silno ozek krog stanovskih tovarišev, dočim širšemu občinstvu ostane neznan. Vsa njihova vsebina, ki bi morala vabiti in pritegniti zanimanje in sodelovanje vse javnosti, ostane med tovariši samimi in izzzveni končno v brezplodnem jadikovanju, tožbah in eventualno (to je največ, kar je uradniški pari dovoljeno) v žolčljivem zabavljanju.

Kakšen impozanten list, ki bi brez težave postal odločilen faktor v javnem življenju, bi se lahko ustvaril iz vseh teh malo ali nič znanih listov! Do tega seveda še ne pride ne jutri, ne pojutrišnjem. Preveč je osebnih ambicij na poti. Treba bi pa bilo, da se resno zagrabi to misel; vredna je ustvaritve.

— Zdaj pa še nekaj o »Našem Glasu«. Zdi se mi kar čudno, da je v vsej Sloveniji pri tolikih tisočih uradništvih komaj 25 javnih lokalov, ki smatrajo za vredno, naročiti si ta list. Ali v enaki meri ti gostilničarji in kavarnarji omalovažujejo tudi uradniške dinarčke? Mislim, da ne bi bilo treba prav mnogo truda, da se list razširi tudi v lokale, kjer ga doslej niso imeli. Samo malo dobre volje in par besed, pa bo šlo. To lahko store uradniki sami, ki obiskujejo te lokale, pa tudi uprava lista naj iniciativno sodeluje pri delu za razširjenje.

H koncu še nekaj: bralcem je nerazumljivo, kako to, da centralni uradniški list nima niti toliko inseratov, kakor kako strogo stanovsko, na ozek krog naročnikov omejeno glasilo. Mar trgovci, ki v pretežni meri žive od uradništva, ne čutijo potrebe, list podpirati z inserati, kar delajo sicer v vseh ostalih časopisih? Tu je treba še mnogo dela, da se »Naš Glas« materialno podpre in se mu najdejo novi viri dohodkov, iz katerih bi bilo mogoče list razširiti in vsebinsko izboljšati ter poglobiti. Le dober list bo uspešno zastopal uradniške interese. Za to je pa treba denarja, denarja in še enkrat — denarja.

Pomladni plašči

In obleke očarajo s svojo izredno lepoto vsako damo in pri tem je cena tako nizka, da je ne more doseči noben domač atelje.

Vabimo

FRAN LUKIC, Ljubljana
Stritarjeva ulica.

Čudni pojmi.

(Vloge za penzijski fond.)

»Činovniški Glasnik« je objavil pred kratkim, da dela določena komisija za izdelanje uredbe o penzijskem fondu za vdove in sirote državnih uslužbencev na uredbi intenzivno, tako da bo kmalu gotova, in se bo uredba po določilu finančnega zakona mogla tudi uzakoniti.

Zanimali smo se, da zvemo za določbe te uredbe, in smo se pobrigali, da doženemo vsaj nekatere določbe. Da povemo resnico: te določbe so nas zadovoljile, pa smo mislili, da se bodo tudi vsi ostali uslužbenci tega razveselili.

Toda, ah prokleti ta »toda« se pojavlja tudi tam, kjer ga nihče ne želi. Kaj mislite! So ljudje, ki so nasprotni tej uredbi, ker nasprotujejo vplačevanju vlog v ta fond, za-

htevajoč, da plačuj država tudi družinske pokojnine, kakor plačuje tudi osebne pokojnine uslužbencem, ki se upokoje.

Čudni pojmi zares, ki jih moramo obžalovati.

Ti gospodje ne vedo, ali pa se le delajo kot nevedne, da so osebne pokojnine ločene in popolnoma nekaj drugega, kakor družinske pokojnine; drugič pa, da dajejo s takšnimi pojmi o rodbinskih pokojninah zelo slabo sliko o pojmovanju svoje dolžnosti do svoje lastne družine, ki so jo sami ustanovili, pa tudi o človečnosti.

Osebna pokojnina, to je doživiljska renta na pomnoženi zlati kapital, ki ga je dal državi v polni umski in fizični moči mladi uslužbenec, za katerega se je porabilo dosti kapitala v denarju, dokler ni pridobil tistega fizičnega in umskega kapitala, ki ga daje državi na razpolago in ki ga le-ta črpa, ne da pri tem varčuje, dokler pač more, dokler ga ne izčrpa. Za to mu pa o tej neizčrpnosti daje doživiljsko rento, kakor je z zakonsko pogodbo določeno.

Za uradnikovo družino po njegovi smrti je stvorila država z zakonom o pokojnini vdov in sirot uradnikov prisilno varčevanje, ki ga mora uradnik procentualno vlagati po svoji plači, dokler je živ, čeprav je upokojen. Ta način zavarovanja uradniške družine obstoja ne le pri nas, ampak povsod po svetu, samo pod različnimi pogoji in razmerami. Ta sistem se je pri nas vpejal že 21. oktobra 1871 in je veljal z manjšimi izpremembami prav do oktobra 1923, ko se je zamenjal z zakonom o državnih uradnikih in ostalih civilnih uslužbencih. Ta sistem je obstojal tudi v Črni gori.

Ves čas, ko je veljal ta zakon, to je dva in petdeset let, se ni nihče pritoževal nad tem sistemom, nad tem fondom, ampak se je vsakdo trudil, da vplačuje in je bilo mnogo takih, ki so se brž, ko so začeli vlagati šesto leto, podvzivali, da vplačajo vnaprej do 10 let, samo da pridobe svoji družini pravico do pokojnine, ki ni bila briljantna, saj je znašala samo 360 do 3000 dinarjev na leto. Uradniške plače niso bile velike, pa je vendar vsakdo rad plačal svoj vlog, četudi je največji vlog plačevala država. Vsak kulturen mož, vsak dober soprog in oče je skrbel, da poleg tega zavarovanja svoje družine, za katero mu je jamčila država, pridene od svojih skromnih plač še kak dinarček za zavarovanje svoje družine tudi z drugim zavarovanjem; potem zavarovalnic je zavaroval svoje življenje, z željo, da zavarovano vsoto sam doživi in dobi; ali pa, da v primeru, če prej umre, zavarovano vsoto ali rento dobi družina, na način, kakršno zavarovanje si je izbral.

Sedaj pa, ko so plače 7 do 8-krat (???) Ur.) večje kot pred vojsko, pa bi bil tudi vlog malo večji, pa se gospodje puntajo plačati. Pravijo, naj država plača. Dobro, gospodje, če pa država, obremenjena z velikimi izdatki, neki dan omahne in ne bo mogla redno plačati, kakor se je to nekdanj godilo, — kaj bomo pa takrat? Nihče nima preveč, toda bodimo odkritosrčni, pa izračunajmo, kako velik je kader uslužbencev danes. Ko je govor o redukciji, zavpijemo vsi na državo, če se število uslužbencev zviša, zopet zavpijemo vsi na državo; naši ljubi poslanci pa dvignejo hrup v parlamentu in se tudi malo stepejo; če se zahteva znižanje poslanskih dnevnih, isto. Pa dobro, prijatelji in tovariši, menda ne obstoja ta država samo za nas, zakaj če je treba reševati kakršnokoli vprašanje uslužbencev, zahtevamo mi vsi in vse le od države. Kaj mar ni potrebno, da se malo tudi mi sami borimo za svoj obstanek? Mar nam je težko, da tudi sami nekaj prispevamo, da zavarujemo sebe in svoje družine? Oprostite, dragi prijatelji, toda ne pozabite, da je bilo veliko vpitja nad uradniki. Vsled tega nikar ne dajajmo povoda sami, da se sedaj to vpitje še poveča,

ker nam ne bi bilo prav ugodno potem, ko bi nam s pristojnega mesta namignili: Pijte kako čašo piva manj, pa katerikrat ne idite v kino, pa boste boljše živeli! Jezimo se na take nauke, toda ne pomislimo, da dajemo večkrat mi sami povod, da se nam kaj takega reče in opustiti ne samo pivo in kino, ampak celo tudi kaj bolj nujno potrebnega, kot je to.

Poudarimo dobre strani te uredbe in vlagajmo v fond, tudi brez sebičnih interesov.

Z vlaganjem v fond dajemo zadoščenje socialni kakor tudi moralni pravici napram ženski deci uradnikov, in sicer ne novi, ker čeprav bi se garantirala stara pravica do očetove pokojnine do omočitve ali do smrti, kar je s finančnim zakonom za to leto že zasigurano, se ne bo s tem okoristila, ker naraščaj tudi sam želi, da se šola in pripravlja za samostojno življenje in boj, in s tem že odpada s fonda. Potemtakem ostaja ta bolj za starejše, ki ne bodo več dolgo živeli in tudi ne oškodovali ta fond, kot pa za sposobne in ne pripravljene za boj. Drugič, s tem okrepljujemo kapital državne hipotekarne banke, da ne bo prisiljena, vsak hip iskati kratkoročnih posojil v inozemstvu proti visokim obrestim, kar otežkoča tudi izdajanje posojil za zgradbo stanovanjskih hiš. Ako se ima cenejši kapital, se pospeši tudi zidava stanovanj, ki bodo, ker jih je v večjem številu, tudi cenejša, in se tudi ta socialni problem, to stanovanjsko vprašanje hitreje in povoljnejše rešuje. Čujemo, da se ustvarjajo s to uredbo posebno ugodni pogoji za uradnike, da dobijo prvenstveno in pod ugodnejšimi pogoji hipotekarna posojila, in tretjič, pomagamo finančnemu ministru, da prihrani pri proračunu s tem, da prenese izplačila družinskih pokojnini z budžeta na ta fond.

Naše globoko prepričanje je, da se bo vsak, ki malo treznejše, patriotičnejše, bolj humano in z večjo ljubavjo misli na svojo družino, strinjal z nami in rekel, da je to umestno in upravičeno, vsled česar tudi želimo, da se uredba čim prej uzakoni. Š.

*Našim rodbinam priporočamo
Kolinsko cikorijo,
okusen in izdaten pridatek h kavi*

„Naši penzionisti.“

J. Protič je zbral na 145 straneh vsa penzioniranja, okoli 6000!, ki so se izvršila v letu 1927, z imeni in položaji oseb, s službenimi efektivnimi, kakor tudi s priznanimi, v penzijo vračunanimi leti. Knjiga vzbuja občo pozornost, osobito zaradi uvodnika, ki ga je napisal šef sodnega odseka Glavne kontrole H. Popovič. Zdi se nam umestno, da podamo glavne misli tega uvodnika. Vsakomur bo potem takoj jasno, zakaj forsira vlada svojo namero, da uzakoni čim prej obvezne prispevke za pokojninski sklad. Tendencia knjige je več kot očitna.

— Pri nas, pravi uvodničar, je penzionirana vsako uro, podnevi in ponoči, po ena oseba. Vsekako je treba baš v naši državi, kjer so ljudje še v zavirljivi mladosti in kar cele rodbine, tudi po pet oseb, že v penziji, da se čim najresnejše premotri vse to vprašanje. Rešiti bi bilo to vprašanje že zbog težke gospodarske krize in zaradi vseobšnega pomanjkanja. Izdatki za penzije se večajo leto za letom; sedaj se izplačuje že več kot osemsto milijonov dinarjev samo za penzije. In če se bode i nadalje tako lahko doseglo upokojenje, s tako množičnimi beneficijami za vpoštevanje let, bodo penzije kmalu dosegle deseti del našega drž. proračuna. Če bo šlo po tej poti naprej, bo treba ustanoviti novo ministrstvo — ministrstvo za penzije.

* Po »Čin. Glasniku« z dne 1. februarja 1928, štev. 143. Sicer pa opozarjamo na članek: »Naši penzionisti«.

Že finančni odbor je naglasil potrebo, da je treba pregledati vse upokojitve ter pozvati upokojence-mladce v službo. Tudi finančni minister je poudarjal, da so naše penzije ne samo nezdrav, pač pa tudi že prav opasen pojav. Toda ni se ukrenilo mnogo, da se povečanje tega izdatka zaustavi. Mnogoštevilne upokojitve v l. 1927 silijo k izvenrednim ukrepom. Verjetno je, da bo v tej smeri nastopil novi državni odbor za štednjo.

Povedati je treba, kaj vse se je opazilo. Najpomembnejša in najvažnejša sta zdravniško izpričevalo in zdravniški pregled, ki sta potrebna za penzijo. Kadar hočeš v penzijo, te morajo po zakonu pregledati trije državni uradniki-zdravniki. Ne zadošča pa samo izpričevalo, priložiti moraš prošnjo tudi podrobno komisijsko poročilo (anamneso, status praesens anagnoso, mišljenje). So tudi izjeme, toda navadno se zgodi to tako-le: Uradnik gre k zdravniku, če le mogoče, k prijatelju, znanou, in ta mu napiše izpričevalo o bolezni. To izpričevalo, anagnozo, podpiseta navadno prav isti dan še dva, po letih ali činu mlajša zdravnika in stvar je v redu. Potem podrezaš še v ministrstvu in penzija je tu!

Ta zdravniška spričevala so vsa po istem kopitu; najmlajši iz Glavne kontrole zna na pamet, kaj vse mora biti zapisano v njih: vedno ena in ista anemija in nevrastenija (obe »gravis«), »srčni utripi malo zamokli«, če pa so pregledane osebe že preko 35 ali 40 let, tedaj sta redno »miocarditis« in »sklerosa«. Če bi se zbralo vsa ta spričevala, bi mislili, da so tiskani vzorci, tako nalikujejo drug drugemu.

Pojavlja se vprašanje: Ali ne bi bila umestna še druga in tretja zdravniška komisija? Se je poskušil finančni minister čl. 327 fin. zakona, ki ga pooblašča do teh revizij? Nismo zamogli doznati. Bi ne bilo umestnejše, da bi za to odredili kolegij uradnikov v dotičnem resortu sam predložil predlog za upokojitve z ozirom tudi na zdravniško spričevalo? Ali pa, da se sestavi komisije drugače, iz večjega števila zdravnikov?

Pisec navaja primer nekega spričevala. Ilijić R. iz Rudnika (Srbija) je bil leta 1922 po 20 letih službe upokojen s penzijo 4741 Din 92 p. Dne 25. marca 1927 je bil reaktiviran z nastopnim v Zg. Milanovcu od treh drž. zdravnikov podpisanim spričevalom: »Našli smo, da je pregledani duševno in telesno zdrav, da nima nobene kožne, kužne ali nalezljive bolezni in da ni nagnjen k nobeni obolevnosti, tudi ne po rodbini. Mišljenje: Kar se tiče njegovega zdravja, je popolnoma zdrav in za svoja leta telesno in duševno zelo dobro ohranjen ter svež. Za državno službo je sposoben. Uverjenje mu izročamo po njegovi privatni zahtevi — po naplati propisne takse.« Toda že 7. aprila istega leta je predložil ta možakar svoji oblasti prošnjo za upokojitve, priložil je zdravniško spričevalo iz Kragujevca, ki se glasi: »Po nalogu velikega župana L. z dne 7. IV. 1927 smo pregledali Ilijića, starega 52 let, pa smo našli, da bolega na kronični miocarditis, na kronični degeneraciji srčnega mišičevja v zvezi s emphyssom pulmon. senil — marazmom. Mišljenja smo, da mu vsak napor škoduje in da ga je treba v interesu njegovega zdravja upokojiti. Uverjenje se izdaje brez takse na osn. zak. o taksama. — In ta revček je poskočil po 25 dneh službe od 4721 Din letne penzije na letnih 16.934 Din ...

Pisec navaja še več takih drastičnih slučajev. Nekdo je opisal svojo upokojitve tako-le: »Hotel sem v penzijo. Prijatelji, ko bi videli, kako strašno spričevalo mi je napisal zdravnik! Šel sem podrezat v ministrstvo. Ko me ugleda referent D. K., moj prijatelj, vzklikne radostno: »Kaj si še živ, ne bolan?« »Zašto bre?« ga vprašam. »Mo-

Jugoslovanske tekstilne tovarne Mautner d. d.

Tovarne : Beograd, Litija, Sv. Pavel pri Preboldu

Izdelujejo rjavo in belo kotenino
in prvovrstne šifone iz naj-
boljšega ameriškega bombaža.

Prodaja na veliko in malo pri tvrdki

A. & E. Skaberne

LJUBLJANA, Mestni trg št. 10.

ZAHTEVAJTE DOMAČE IZDELKE!

re djuti! Ko sem prebral tvoje spričevalo, sem mislil, da si že davno med mrtvimi in da se nikdar več ne vidiš. Dobro je, zahtevali Boga! se je smejal. — Postal sem penzionist in sedaj imam poleg penzije, hvala Bogu, še lepo službico v sladkorni tovarni.

Ženskam-uradnicam se navadno bolj mu- di v penzijo, kot moškim. Ne užive se v svoj posel. Komisij nimajo, te si pridreže moški; zato jim služba ni kot glavni vir za življenje. Često prekinjajo službo odsotnost, bolezen, bolehanje ali pa zakoniti dopust. Pričakovalo se je od žensk upravičeno, da bodo boljše klijbovale povojnemu, nepatriotičnemu času.

Pri nas, kjer se skoro vse peha za penzijo, ljudje iz mest in z dežele (celo tuji podaniki!) vidimo v prvi vrsti žensko mladež. S poroko — recimo: s prvim porodom — se že javljajo za penzijo in komaj čakajo, da pričakajo 10. leto službe. Anemija in nevrastenija sta že tu! (Pametno je bilo, da se zahteva sedaj 15 let službe, kajti poslednja leta je odšlo mnogo, mnogo mladih ljudi v penzijo.)

Zadovoljne so, tudi bogatinke, da dobe penzijo, če jim tudi mnogo ne nese: da je le za stanovanje in za najpotrebnejše! Ko se poroče, izgube polovico drag. doklad in vso stanarino; kadar pa gre za izbero med službo in penzijo, si redno izvolijo poslednje. Pa tudi sicer je država širokogrudna s penzijami.

Če pa bodo po event. reviziji zopet poklicani v službo — kakšen hasek bo od njih, ko je pa drž. služba tako slabo plačana?!

Kakor na borzi, tako se vsestransko spekulira za penzijami. »Pridobljene pravice« bodo zadušile vso administracijo, vračunavanje vsakovrstnih let je že več kot opasno za drž. blagajno. Imamo: vojna leta, »neukazna« leta, ona v Južni Srbiji, leta službe, provedene v mladostnosti pred 18. letom, beneficije po 10 let za penzijo družini, leta začasne službe, občinske, leta nacionalnega dela, advokatska, svečeniška, župnijska, ministrska in podtajniška etc. leta. Nadalje še manjše ugodnosti, kot računanje 3 za 4, 6 za 7, 7 za 8 mesecev, neodbijanje kadrskega roka itd. itd. Vse te dobe jih pretvarjajo kar mašinsko in preko noči v penzioniste. Neki duhovnik je n. pr. stopil v avgustu 1925 v drž. službo, v marcu 1927 pa je že stopil v pokoj, ker se mu je vstelo 35 let župnikovanja v drž. službo. Takih bode vsako leto več. Da ima 38 let star nameščenec 34 let drž. službe za penzijo, ne bi nas vzbudilo, toda vi-

deti na lastne oči, da se komu vračuna več let, kot je sploh star, to je pa malce nezno.

Ministri imajo vsak dan več ugodnosti: ako niso vse leto v službi, kadar so na razpoloženju, jim šteje eno za pet let, kakor n. pr. univ. profesorjem. Verjetno je, da se jim bode s prvo izpremembo uradniškega zakona vstelo že samo 24 ur ministirovanja za ministrsko penzijo ...

»Trenotnih« uradnikov imamo vedno več. To so tisti, ki stopijo v drž. službo, se v njej zasujejo na peti — in gredo iz nje kot upokojenci. Da ni vseh teh beneficijev, bi še prav lahko in dobro opravljali svojo službo, kakor jo opravljajo potem v privatnih službah kot penzionisti. Zakaj bi se ne omejilo število vseh teh ugodnosti, če se jih že mora imeti? Naj bi let nihče ne imel za penzijo več od 5 ali 10! Stari penzionisti v Srbiji, ki miso vedeli za nje, še dandanes komaj životarijo; začudenji sprašujejo: Kako je to mogoče?

Pisec uvodnika omenja v nadaljnjem povojne značilne »nadure« in »komisije«, ki so dobro honorirane. Omenja, da je zbral podatke o takih komisijah kar za štiri leta nazaj z imeni in z višino nagrad, kar še najboljše osvetljuje povojno moralo. Želimo, da bo odake tudi objavil, kajti z objavo bi napravil prekoristno, velezaslužno delo.

Spominja na načelnika v železn. ministrstvu Nedeljkovića, ki je zaslužil tudi po 8000 Din v komisijah. — Je tudi »Naš Glas« že objavil. Pa ta Nedeljkovič spada še med manjše mojstre!

Res, težko je vestno služiti ob skromni plači, hkrati pa opazovati, kako se premnogi od starejših, zamemarijajo svoje redne posle, kar duše v honorarijih in s komisijami. Zato od mlajših nekateri vdano čakajo, kdaj napoči tudi zanje »zlata doba«, drugi, bolj pametni, se pa pobrigajo, da skočijo, izrabljajoč vse mogoče beneficije, kakor hitro mogoče v penzijo in da poleg druge zarade žulijo še na svoji penziji. In kako mlajši pazijo na honorarje starejših! Za vsako paro vedo.

Ti honorarji pa na drugi strani zopet ovirajo napredovanje mlajših. Kako boš pregovoril starejšega kolego s polnimi službenimi leti, naj gre v pokoj, ko so ga pa mastni honorarji neusmiljeno prikovali na aktivno službo! V predvojni Srbiji ni bilo ne honorarjev ne komisij; bilo je slabo, tem boljše pa za drž. službo.

Črnogorske penzije in podpore (»bokeško-hercegovački ustaši«) so sedaj v reviziji, ozir. v superreviziji. Nekateri je revizija pogodila, a se je reklo, da je to oškodovanje »črnogorske sirotinje«. Revizijska komisija je ugotovila, da uživa v Črni gori ca 3000 oseb, za katere gre iz blagajne letno okoli 12.000.000 Din. penzijo brez pravice do nje. To so ljudje, ki ali nikdar niso bili v drž. službi ali pa so imeli samo častne naslove. Med njimi so taki, ki so sicer bili drž. uslužbenci, a nimajo pravice do pokojnine ali vsled podane ostavke še v bivši kraljevini (kr. Nikite), ali vsled odpusta, sodnega izreka ali pa so samo tu in tam opravljali drž. posel. Zbog tega mnogi niso niti prosili za penzijo, saj so vedeli, da nimajo pravice do nje. Živelci so v tej zavesti že 10 do 15 let pred ujedinenjem! Vstašev, ki jim je bila odvzeta podpora iz političnih razlogov, je bilo malo; sedaj se vsem tem osebam ponovno naklanjajo podpore, in bode jih vsako leto več, odkar se vleče čl. 43. skozi predale

VOIKA

trnorna čevljev

Ljubljana

Zahtevajte naš ilustrirani cenik,
državnim nameščencem tudi na obroke.

sedanjega finančnega zakona. (Ta člen pravi: Finančni minister se pooblašča, da zmore v poedinih upravičenih primerih, na predlog notranjega ministra, povrniti podporo onim vstašem in njihovim rodbinam, ki so jo uživali pod prejšnjo vladavino Črne gore, ako jim je bila ta podpora ukinjena iz političnih motivov.) Do takega stanja je prišlo vsled političnih prilik in vsled splošne bede v teh krajih. Država ni izvršila onih nobenih potov, cest ali zgradb, da bi ljudstvo kaj zaslužilo; dala ni poljedelcem nobenih dolgoročnih cenjenih posojil. Jeli potem čudno, če hoče prav vsak postati penzioner ali hercegovski vstaš? Potrebna potrdila dobivajo ti »vstaši« običajno od enih in istih oseb, menda jih je sedem ali osem, in to pred »Terezijskim kvartom«. Ti potrjevalci so menda kakor v stalni službi...

Tak način podpiranja siromakov sigurno ni umesten in zle posledice se bodo šele pokazale.

Prilikom revizije črnogorskih penzij se je govorilo, da bi bilo dobro revidirati tudi penzije v ostalih krajih države. Vprašanje je seveda, če bi odgovorjal rezultat revizije stroškom za komisije in superkomisije. Ne uvidimo pa težkoč za revizijo penzionistov, da bi se vsaj mladi ljudje pozvali v zopetno službovanje.

Tako uvodničar. Prepričani smo, da bi se komisija ali celo superkomisija vsaj pri nas v Sloveniji pehala zastonj za pogreškami. Ne rečemo, da tudi pri nas ta ali oni ne uživa pokojnine po krivici, toda s prstom bi raje pokazali na preko... ondij je leglo, gnezdo gnilega; ondij bi se prileglo.

Potrudili smo se in smo sestavili majhen pregled iz preobilice upokojitev po Protičevići statistiki. Omejili smo se v glavnem samo na resort vojske in mornarice. Še preden pa podamo ta pregled, naj podamo nekaj zanimivih upokojitev iz leta 1927.

Kot prva je uvrščena Pašička N. Gjurina, vdova po predsedniku min. sveta, ki ima

18 let drž. službe in letnih 78.000 Din penzije. 55 let stari član Gl. kontrole Konjović ima 36 let službe in 45.600 Din penzije, 59 let stari šef Glav. kontrole Vidaković s 35 leti službe pa samo 20.544 Din. Sekretar Železnik, 63 let star, s 35 leti službe v Mostarju ima 900 Din penzije, sekretar Lazarevič iz Beograda z 22 leti službe pa 12.431 Din. Polkovnik Gavrilović iz Beograda, star 62 let s 52 leti drž. službe ima 31.260 Din penzije, major Polc v Ljubljani z 28 leti službe pa — 939 Din, kapitan Keser v Celju (23 let službe) pa celo samo 532 Din na leto itd. itd. Vsi prejemajo tudi drag. doklade poleg penzije.

V resortu vojske in mornarice jih je bilo upokojenih lansko leto okoli 750. Pri 216 osebah ni navedena starostna doba, zato je statistika nepopolna. Od preostalih 543 oseb smo primerjali starostno dobo z leti, ki so jim vštete v penzijo. In tako smo dohnali, da jih je med temi 34, ki so jim všteta leta že od 17. rojstnega leta, od 16. r. leta jih je 37, od 15. — 38, od 14. — 47, od 13. — 47, od 12. — 40, od 11. — 45, od 10. — 42, od 9. — 29, od 8. — 9, od 7. — 6, od 6. — 4, od 5. — 5 (med njimi je Jež Matija, žand. poročnik iz Ljubljane tako srečen!), od 4. — 2 in od 3. rojstnega leta je 1. Zastavonoša je narednik Mihajlovič B. iz Beograda, ki je šele 31 let star, pa ima že 33 let državne službe z letnimi 6896 Din penzije poleg draginskih doklad. Od 534 upokojencev jih je torej 388 ali 72.6 od sto takih, ki so upokojeni z leti, s katerimi so kot mladoletniki pred vsemi ostalimi postavami neodgovorni.

Vestnik.

Iz Kamnika: Na shodu hišnih gospodarjev in najemnikov, sklicanem od prvih, in v imenu najemnikov od okrožne skupine državnih nameščencev in upokojencev v Kamniku dne 12. februarja 1928, se je sprejel sledeči sklep: Hišni poselniki in najemniki naj se tako glede oddaje in zamene stanovanj, kakor glede višine najemnine od 1. maja 1928 dalje pravočasno medsebojno

sporazumejo. Obenem se priporoča pri reševanju tega vprašanja potrebna uvidevnost tako, da bo zadoščeno i socialnim potrebam i gospodarskim interesom posameznikov. V odbor v svrhu posredovanja in zamene so določeni sledeči: kot zastopnik občine g. župan Fran Kratnar, kot zastopnik najemnikov g. upravnik Janko Stare. Vsa sodno odpovedana stanovanja se bodo objavila potom županstva Kamnik. — Okrožna skupina drž. nameščencev in vpokojencev v Kamniku.

Zdravniška in zobotehniška dela izvršujeta po izredno znižanih cenah in prou plačila na obroke vsem organiziranim državnim nameščencem in njihovim rodbinskim članom g. dr. Milan Perko, zdravnik in zobozdravnik v Novem Vodmatu (Vodmatska ulica 3), in g. Henrik Franken, koncesijoniran zobotehnik v Vodnatu (Mostah). Podrobna pojasnila (prospekti itd.) so na razpolago pri Zveznem tajnistvu.

Uračunavanje vojaškega službovanja za osnovno plačo.

Finančna delgacija v Ljubljani razglasa dne 22. februarja 1928:

Na prošnjo nekega uslužbenca za uračunavanje vojaškega službovanja v bivši avstro - ogrski vojski pred vstopom v civilno držano službo, je generalna direkcija poreza v Beogradu pod št. 15.064 od 8. februarja t. l. izdala sledeče rešenje:

»Ovom traženju molivca ne može se izračati u susret sa razloga, jer je po jednoj sličnoj molbi Centralna komisija za izvršenje činovničkog Zakona aktom Ministarstva Pravde broj 17.188 od 12. aprila 1927 godine dala mišljenje:

da se moliocu ne može za državnu službu uvažiti vreme, koje je preveo na opštoj vojnoj obavezi u bivši avstr. vojnici, u miru i ratu, pošto uvažanje ovog vremena za kretanje po stepenima osnovne plate i grupam položajne plate nigde u zakonu nije propisano, a što se tiče uvažavanja za penziju, o kom za sada može samo načelno da bude govora, treba istaći, da je odredba 4. stava čl. 17 zakona o činovnicima ukinuta odredbom prvog stava čl. 246 istog zakona, i da odredbe ranijih avstro - ugarskih zakona, po kojima je to vreme onda uvažavano, nemaju karakter specijalnih zakonskih propisa, u smislu odredbe 1 stav. čl. 137 zakona o činovnicima.»

C. J. Hamann, Ljubljana

Vam nudi najsolidnejši vir nakupa perila, opreme nevest, novorojenčkov, perja in modnih potrebščin.

Predtiskarija modernih ročnih del.

Razširjajte

„Naš Glas“!

L. Mikuš

Ljubljana, Mestni trg 15.

prilporeča svojo zalogo dežnikov ter sprehajalnih palic Popravila se izvršujejo točno in solidno.

Modno blago, perilo in potrebščine za šivilje in krojače priporoča tvrdka

A. Persche

Ljubljana, Pred škofijo 21.

Najboljši

šivalni stroji in kolesa z mamke Gritzner in Adler ter švicarski pletilni stroji „Dubied“ za rodbino, obrt in industrijo

Josipa Petelinca

LJUBLJANA blizu Prešernovega spomenika Telefon 2913

Pouk v vozanju brezplačen. Večletna garancija Delavnica za popravila.

Obiščite novo urejeni oddelek za gospode

Trpežno blago Najnižje cene Modna trgovina za dame in gospode.

A. Šinkovec nasl. K. Soss

Ljubljana, Mestni trg 18, 19.

Specijalna trgovina ščetarskih izdelkov priporoča tudi svojo veliko izbiro spominskih izdelkov, galanterijo in parfumerijo

M. Mihelič

Ljubljana, Šelenburgova ul.

Cenejše kot pri razprodajah se dobi vsakovrstno manufakturno blago pri

J. TRPIN, Maribor Glavni trg šte. 17.

Kupujte le pri tvrdkah, ki inserirajo v „Našem Glasu“

Fran Iglič

krojaški atelje

LJUBLJANA, Kolodvorska ul. 28

Izdeluje se za dame in gospode po najnovejših krojih. — Lastna zaloga modnega blaga. — Uradnikom znaten popust ali na obroke.

Tovariši!

Najboljše blago!

Najnižje cene!

Tovarišice!

Že stanovska zavednost ve eva, da podpiramo pri nabavah svojih potrebščin v prvi vrsti svoje lastne ustanove. Veliko bolj pa smo v svojem interesu dolžni to storiti tedaj, ako nam nudijo te ustanove večje ugodnosti in večje koristi kot tuje. Ena izmed takih ustanov je naša

Telefon šte. 2421.

Nabavljalna zadruga državnih nameščencev v Ljubljani, Vodnikov trg šte. 5.

Čekovni račun 12,416

Ona nam nudi banaško moko, sladkor, kavo, olje, mast, sploh vse specerijsko in kolonijalno blago najfinjših vrste po najnižjih cenah, ki so mogoče. Velika izbira delavkov, predpralnikov in najfinjših in najtrpežnejših čevljev lastnega izdelka. V zalogi najfinjši šifon, platno in srajce za gospode po najnižjih cenah.

Drva in premož vsak čas na razpolago, Dostavlja se blago na dom in dovoljujejo se olajšave pri plačilu. Zadovoljiti svoje člane je te zadruga najvišji cilj! Da je blizu tega cilja, dokazujejo stalni in dnevno novo pristopajoči člani-odjemalci.

Tovariši! Tovarišice! Pristopite k tej zadrugi in kupujte v njej!

Kdor kupuje v svoji zadrugi, kupuje pri sebi!